

מי הם 101 האישים הבכירים שזכו למכוניות

בחצי חנים מאיל-המכוניות יצחק שובינסקי

שסנות פשיטת-רגל ריחפה על מיפעלו

איל-מכוניות שובינסקי מדוע הוא נותן?

שביגי ישלם עבור המכונית 10 ל"י. שמעה פולה בן-גוריון את ההצעה וקפצה מיד: „אם כך, קח 20 לירות ותן שתיים.“ כפי שהסתבר מהמידע שהגיע למשרה לא כללו טובות ההנאה רק מכוניות כי תנאים נוחים. כך, בין השאר, קיים חשד שמספר פקידים בכירים כילו חופשות של בתי-מלון מפוארים בארץ על חשבונו של שובינסקי, סוחר הלקרדה מרחוב הגשר שהפך תוך שנים מועטות לאיל-המכוניות של ישראל. אישים אחרים, שלא היו מר-כנים להסתפק במכוניות העממיות של טריומף, זכו לקבל באמצעות שובינסקי ומפעליו מכוניות מפוארות יותר, מיגואר ועד ב.מ.וו.

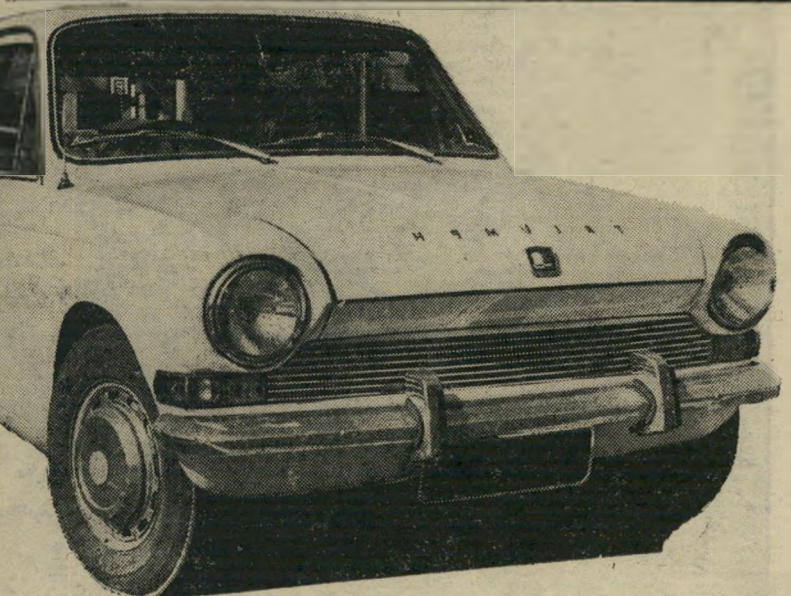
להשיג את הרשימה השמועה על הימצאותה של רשימה זו אינה פרי רכילות או דיבה. היא מבוססת על כמה מהמחקרים שנעשו בי שעתו סביב עסקי שובינסקי וליילאנד. כל הסימנים מצביעים על כך שרשימת מקבלי טובות ההנאה, נאספה בשעת חקירה שהורה בשעתו לעשות אלוף-מישנה (מיל) אריה שחר, לשעבר מנכ"ל מפעלי ליילאנד מטעם כור, וכיום מנכ"ל מפעלי ים המלח.

מיום שנכנס שחר לתפקידו, הוא גילה תופעות מוזרות בחברה שהיה צריך לנהל. כמה מתופעות אלה הביא שחר בי שעתו לידעת מנכ"ל כור, מאיר עמית, כך, למשל, הובא לידעת עמית כי עמיל המכס החיפאי, הממונה על שחרור משאיות ליילאנד המגיעות לגמל חיפה, הוא משה פייקוביץ, לשעבר מנהל רכבת ישראל ואחיו של יגאל אלון. הוא גבה דמי עמילות בסכום שעלה על מאה ל"י למכונית. ביוזמתו של שחר נערך מכרו חדש לעמילות המכס בחיפה, וזה זוכה במכרו קיבל רק 28 ל"י עבור כל משאית ששחררה מהמכס באמצעותו.

עלה על כולם אותו חבר ממשלה, לו העניק שובינסקי לדברי הידיעות שהגיעו למשרה, סירת-מירון. כאשר נשאל השדר על כך, הוא השיב כי הסירה לא נועדה לו, וכי הוא העביר אותה לאחד הקיבוצים. אין זה סוד ששובינסקי — שידע כי משרד-התחבורה, השולט על ענף פיתוח המכוניות בארץ, נתון בשליטת אנשי אחדות-העבודה — הגדיר את עצמו כי אודה מפלגה זו, תרומות נכבדות לקרנות הבחירות שלה, ואף העסיק כמה מאישיה הבולטים כמנהלים במפעלו.

מתנה אישית לשר

מכונית טריומף מתוצרת אוטוקרם לאישים בכירים מותר לנסות

יתכן שהאמין או כי אנשים שלא ירצו ליפול יחד עמו, לא יתנו לו ליפול. **הקירת המשטרה**, שהחלה לפני כשלושה חודשים, הגיעה מסיבות שי אינן ברורות למבוי סתום. נדמה היה כי תיק החקירה נסגר, אבל כמה אנשים, שהיו מעורבים בשעתו בחקירה סביב טובות ההנאה שהעניק שובינסקי לאישי הצמרת, לא היו מוכנים להשתקת הפרשה. הם חששו כי גורמים בכירים, המעוניינים לחפות על שובינסקי, לוחצים לסגור את התיק כדי למנוע שרוריה ציבורית. אנשים אלה הם שגרמו לפיצוץ המחודש של הפרשה בשבוע שעבר, מבלי שלמעשה חלה כל תזוזה בחקירה המשטרתית. מי שהיה מעוניין לשתוק ולהשתק את הענין עד כה, ממשיך להיות מעוניין בכך גם עכשיו.

בין שאר הגילויים שגילה שחר, היתה העובדה כי אוטוקרם נוהגת לתת לאישי שים שונים מכוניות מדגם טריומף לצרכי ניסוי לתקופה ארוכה. לפעמים נעשה הדי בר באמצעות חברת בת להשכרת מכוני ניות. בתום תקופת הניסוי הממושכת, היו מצהירים על בלאי מואץ במכונית, ואז מוכרים אותה לאיש שנסע בה במחיר נמוך בהרבה מהמחיר שנודרש מלקוחות אחרים של החברה. ביוזמת שחר נערכה חקירה, בה נאספה גם הרשימה השמית של מקבלי טובות ההנאה, שהועברה למאיר עמית. בשעתו סופר כי כאשר החל אפרים איי לין לייצר במפעלו בחיפה את מכוניות הארץ, הוא רצה לתת במתנה את אחת המכוניות הראשונות שייצרו במפעלו לדוד בן-גוריון. בן-גוריון סרב לקבל מכונית חניס, ואז הציע אילין, לדברי ההלצה,

ויוסף רוזנברג בפרשה, טרם העלתה ה משטרה כל מימצאים של ממש בחקירה, אולי בשל העובדה שהיא לא התאמצה כל כך למצאם. הסיפור כולו החל עוד זמן רב לפני ישיבת הכנסת בשבוע שעבר. עוד לפני מספר חודשים הופיעו פירסומים בעתונות על טובות הנאה שמספקת חברות אוטוקרם וליילאנד של שובינסקי לפקידים בכירים, העשויים להועיל לה. כך, למשל, נודע ששני פקידים בכירים בבנק לפיתוח התעשייה, יצאו למסע סא פארי באפריקה במימון עקיף של החברה, שני בניו של פקיד בכיר במשרד ממשלתי אחר, שהיה אחראי להזמנת מאות משאיות מדגם ליילאנד, זכו במילגות לימודים מאחת הקרנות של ליילאנד. שלמה שילוח, איש גבעת ברנר, שהיה בזמנו המפקח על התעבורה במשרד הרי תחבורה, זכה אף הוא, אחרי שפרש מתפקידו, לנסיעת השתלמות באנגליה על חשבון ליילאנד. אולם הידיעה שגרמה למיפנה פורסמה לפני כשלושה חודשים בהארץ. היתה זו ידיעה של שמשון ארליך, כתבו הכלכלי של הארץ, לפיה קיבלו אישים שונים מי אוטוקרם מכוניות במחיר הקרן, ידיעה זו הובאה לתשומת-ליבו של היועץ-המשפטי, שהורה למשטרת חיפה לתקור. ממשטרת חיפה התקשרו באותה תקופה עם ארליך, ביקשו ממנו למסור להם את כל הידוע לו בפרשה. ארליך, שהתמחה בפרשת ליילאנד, אחרי שפירסם בזמנו סדרת כתבות שביקרו קשות את המיפעל, מסר את כל הידוע לו לחוקרים. מה שהצליחו חוקרי משטרת חיפה לגר לות או היה, כי קיימת שמועה על רשימה שמית, בה מופיעים לא פחות מ-101 שמות של אישים מצמרת המדינה והפקידות הבכירה שלה, שקיבלו טובות הנאה משובינסקי או מפעליו בצורה זו או אחרת. לפי השמועה נמצאו עותקים של אר תה רשימה בשני מקומות: אצל מנכ"ל כור, אלוף (מיל) מאיר עמית, שהקונצרו שלו היה שותף עם שובינסקי במפעל ליילאנד; ואצל משרד עורכי-הדין בראי שו עומד ח"כ המערך חיים צדוק. עד כמה שידוע לא הרחיקה המשטרה לכת מעבר לזה. היא לא עשתה כל נסיון

ה התרגשות במסדרונות הכנסת היתה גדולה. היה זה ביום שלישי בשבוע שעבר, כאשר התכנסה הכנסת לשמוע את נאומה המדינית של ראש-הממשלה גולדה מאיר, בו נפתח המושב. כמי עט כל שרי הממשלה היו נוכחים בבניין במעמד זה, אבל לא היה זה דווקא נאר-מה של גולדה שגרם להתרגשות. היתה זו ידיעה שפורסמה יום קודם לכן בהארץ, ובאותו יום גם בשני הצהרי רונים, היא סיפרה על חקירה משטרתית בדרג של קציני המטה-הארצי של המשטרה, המתנהלת כדי לגלות מה מסתתר מאחורי הטענות כי אישים שונים בעמדות מפתח בממשלה, ביניהם אישים בצמרת השלטון של המדינה, קיבלו טובות הנאה בצורות שונות ממפעלי המכוניות הישראליים אוטוקרם וממנהל המפעל ובעליו הישראלי יצחק שובינסקי. יתכן שעצם הפירסום שניתן לחקירה לא היה גורם להתרגשות פומבית, לולא נפוצה אותה יום במסדרונות הכנסת הרי שמועה, כי למחרת היום עומד הארץ לפרסם את הרשימה השמית המלאה של הפקידים הבכירים במשרדי הממשלה, כל האישים בעמדות המפתח האחרות, ושל שרי הממשלה עצמם, שקיבלו בצור רה ישירה או עקיפה טובות הנאה מי אוטוקרם ומשובינסקי.

ה רדתם של הפקידים הבכירים ואישי הצמרת היתה מוקדמת מדי, כפי שהתברר למחרת היום, כאשר נראה היה שמסך איפול הוטל על הפרשה. שום ידיעה לא הופיעה מאז בעתונות על הרי פרשה, גם הפירסום לו ציפו כולם, שיכיל לול את הרשימה השמית המלאה של מקבלי טובות ההנאה, לא סף פשיטת רגל, ידיעות אלה נמשכו הידיעות על המצב הכספי החמור אליו נקלעו מפעלי המכר שובינסקי של יצחק שובינסקי, מצב שאיים להביא את המפעלים אל סף פשיטת רגל, תוך גרימת נזקים חמורים מאוד למדינה. אותם אישים שדאגו טן ימצאו את שם ברשימה, יכולים גם היום להמשיך לישון בשקט, בשלב זה אין כל סכנה ששם הטוב ייפגע. שכן, למרות הידיעות על פעולתם של הקצינים ראובן מינקובסקי